

Guía Docente				
Datos Identificativos				2018/19
Asignatura (*)	Teoría e práctica da argumentación xurídica		Código	612G01041
Titulación	Grao en Dereito			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito PrivadoDereito Público			
Coordinación	Vergara Lacalle, Oscar	Correo electrónico	oscar.vergara@udc.es	
Profesorado	Vergara Lacalle, Oscar	Correo electrónico	oscar.vergara@udc.es	
Web				
Descripción xeral	<p>Nesta materia estúdase a interpretación xurídica, a aplicación do Dereito e a argumentación ou xustificación das decisións xurídicas, con especial atención á argumentación en sé xudicial. O estudo baséase nas imprescindibles bases, tanto teóricas como procedentes do Dereito positivo vixente, pero céntrase nas principais técnicas de interpretación e argumentación, coa pretensión de que o estudiante sexa capaz de construír argumentacións que satisfagan un elevado nivel de corrección, así como detectar, no uso das diferentes técnicas interpretativas e argumentativas, as deficiencias e errores más comúns que diminúen ou suprimen a corrección das mesmas.</p> <p>A actividade argumentativa en sé xurídica pode estúdarse polo menos desde dous puntos de vista: descriptivo e normativo. O primeiro atende a cómo funciona o razonamiento xurídico de feito, mentres que o segundo propone máis ben establecer cómo deben levarse a cabo o conxunto de operacións, actividades e tarefas que cabe englobar baixo os términos ?argumentación? ou ?razoamento xurídico?. Á súa vez, estes últimos términos poden referirse ás actividades de quen crean o Dereito (legisladores, poder executivo, xuíces), ás de quen toman parte activa nos procesos xudiciais (avogados, fiscais) e na actividade xurídica (notarios, rexistradores, funcionarios públicos, etc.) pero tamén á de quen constrúen e desenvolven a ciencia xurídica (os estudiosos que elaboran a denominada doutrina ou dogmática xurídica). O presente curso centrarase case de forma exclusiva na actividade de razoamento xurídico dos xuíces e dos avogados. En realidade, o punto de vista que se tratará de analizar é o dos xuíces, pois os avogados elaboran os seus argumentos e interpretacións coa finalidade de persuadir ou convencer ao xuíz de que a decisión proposta por eles é a que o xuíz debe adoptar. Nese sentido, áinda que a interpretación do Dereito e as argumentacións dos avogados poden considerarse estratégicas e non son, de ningún xeito, imparciais, darase por suposto que o seu modo de razoar imita e asimilase por completo ao razonamiento do xuíz. Por outra banda, non se fará apenas referencia á actividade de quen crean as normas xerais.</p> <p>En canto ao punto de vista (descriptivo ou normativo, é dicir, o que atende ao que sucede de feito e o que mira o que debería ser) tratarase de atender de forma equilibrada a ambos. Esta opción resulta arriscada, por canto dispone de pouco tempo, pero os resultados serán moito más satisfactorios si lógrase transmitir aos estudiantes un modelo non só do que sucede na práctica, que terá a utilidade de detectar os defectos e fallas dos modos de razoar propios e alleos, senón tamén un modelo de como encauzar a tarefa de razonamiento, interpretación e argumentación, en orde a facela menos atacable.</p>			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A3	Percepción do carácter sistemático do ordenamento xurídico.
A4	Percepción do carácter interdisciplinar dos problemas xurídicos.
A6	Comprensión das distintas manifestacións do dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.

A8	Coñecementos básicos de argumentación xurídica.
A9	Capacidade para o manexo de fontes xurídicas (legais, xurisprudenciais e doutrinais).
A10	Capacidade de interpretar e analizar críticamente o ordenamento xurídico.
A11	Capacidade de comprender e de redactar documentos xurídicos.
A12	Manexo da oratoria xurídica. (Capacidade de expresarse apropiadamente en público).
A15	Capacidade de negociación e mediación.
B2	Que os estudantes saibam aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B7	Resolver problemas de forma efectiva, valorando a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B8	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo, entendendo, tamén, a importancia da cultura emprendedora.
B9	Traballar de forma autónoma con iniciativa tendo en conta a importancia da aprendizaxe ao longo de toda a vida.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrentarse.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer os elementos estruturais da argumentación e os factores xurídicos e extra-xurídicos que inflúen nela.	A6 A8 A10	B3 B4	C4 C8
Coñecer e aplicar modelos de corrección argumentativa para o desenvolvemento dos propios puntos de vista e para a análise crítica de argumentacións alleas e de sentenzas xudiciais.	A11 A12 A15	B2	C4 C6
Comprender a natureza e os elementos do proceso de interpretación das normas xurídicas e do enxuizamento dos feitos.	A3 A4 A9 A10 A11	B7 B8 B9	
Detectar errores, falacias e paralogismos nunha cadea de argumentación.	A8 A9	B9 B5	C1 C8

Contidos

Temas	Subtemas
TEMA 1. DECISIÓN E XUSTIFICACIÓN NO DEREITO	1. O modelo da dedución. 2. O modelo decisionista. 3. O punto de partida. 4. Tóma de decisións. 5. Decidir e xustificar. 6. Xustificar e explicar. 7. Xustificar e motivar. 8. Xustificación xudicial. 9. Xustificación interna e externa. 10. Procedimento de argumentación en casos difíciles
TEMA 2. NOCIÓN DE ARGUMENTACIÓN	1. Argumentar e decidir. 2. Concepto de argumentación. 3. Concepcións de argumentación. 4. Concepcións da argumentación e argumentación xurídica. 5. Argumentación e falacias

TEMA 3. ASPECTOS FORMAIS DA ARGUMENTACIÓN	1. A forma dos argumentos. 2. Tipos xerais de inferencias. 3. Clases de argumentos xurídicos. 3.1. En relación coa premisa normativa. 3.2. En relación coa premisa fáctica. 4. Subsunción, adecuación e ponderación. 5. Os límites da lóxica
TEMA 4. ASPECTOS MATERIAIS DA ARGUMENTACIÓN	1. O enfoque material da argumentación. 2. Razonamiento teórico e práctico. 3. Razóns e tipos de razóns. 4. Razóns xurídicas: sistemáticas e extrasistemáticas. 5. Relevancia e peso das razóns. 6. Razóns xurídicas e razóns morais. A unidade do razonamiento práctico
TEMA 5. ASPECTOS PRAGMÁTICOS DA ARGUMENTACIÓN	1. O xiro pragmático. 2. Retórica e dialéctica. 3. A dialéctica como procedemento. 4. A actividade retórica. 5. Papel da retórica e a dialéctica na argumentación xurídica. 6. Elementos de oratoria forense. 7. Modelos pragmáticos de argumentación. 7.1. O modelo dialéctico de R. Alexy. 7.2. O modelo retórico de Ch. Perelman
TEMA 6. A REFUTACIÓN EN ESPECIAL	1. Modos de refutar. 2. Procedementos para refutar. 3. As falacias en particular. 3.1. Falacias formais. 3.2. Falacias materiais. 3.3. Falacias pragmáticas. 4. Algunhas precisións sobre as falacias na argumentación xurídica
TEMA 7. A ARGUMENTACIÓN EMPÍRICA	0. Introducción. 1. Motivación da proba. 2. Concepcións da proba xudicial. 3. A inducción como racionalidad do procedemento probatorio. 4. Valoración da proba e estándares de proba. 5. Institucionalización e límites á averiguación da verdade. 6. En particular, a regra de exclusión da proba ilícita
TEMA 8. MODELOS DE ANÁLISIS DE ARGUMENTACIÓN	1. Introducción. 2. Modelos

Planificación

Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión magistral	A6 C4 C6 C8	13	19.5	32.5
Análise de fontes documentais	A3 A4 A10 A11 B8 B2 B3	0	23	23
Proba obxectiva	B7 B4 B5 C1	2	20.5	22.5
Seminario	A8 A9 A12 A15 B9	13	19.5	32.5
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías

Metodoloxías	Descripción
Sesión magistral	Terán un carácter introductorio e de recapitulación aos grandes bloques temáticos da materia. A asistencia ou inasistencia ás sesións magistrais non terá, como tal, ningunha repercusión na avaliación, pero recoméndase asistir, pois iso facilita enormemente a comprensión e asimilación dos elementos básicos necesarios para o logro dos obxectivos de aprendizaxe que se pretenden nesta materia.
Análise de fontes documentais	A comprobación das aproximaciones teóricas e a identificación e estudo dos principais problemas relacionados coa interpretación, aplicación e argumentación xurídica esixirán que as/os estudiantes analicen textos normativos, jurisprudenciais e, en menor medida, documentos que conteñan actos xurídico-privados e actos administrativos.
Proba obxectiva	A través dela se evaluará a aprendizaxe dos temas explicados e desenvolvidos nas clases magistrais.
Seminario	Como medio para o desenvolvemento de habilidades relacionadas co sentido crítico, a capacidade de expresión oral e a exposición lóxica e ordenada dos argumentos, témalos obxecto de lectura e análise documental serán abordados en seminarios durante as sesións de docencia interactivan en grupos reducidos, si é o caso. Neles si esíxese a participación activa dos estudiantes. En cada sesión, un deles expoñerá e analizará críticamente un texto e os demás deberán interrogar ao ponente ou criticar e rebatir as análises efectuadas por este, propoñendo análises ou respuestas alternativas no seu caso.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descripción
Análise de fontes documentais	Os estudantes dispoñerán da posibilidade de manter unha sesión de atención personalizada co profesor, tanto para resolver dúbihdas como para preparar a sesión de seminario.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descripción	Cualificación
Proba obxectiva	B7 B4 B5 C1	A proba obxectiva empregarase para evaluar a aprendizaxe dos contidos das clases magistrais e das lecturas.	50
Seminario	A8 A9 A12 A15 B9	A avaliación da participación nas sesións seminario terá en conta a fluidez expositiva, a habilidade argumentativa e a capacidade de análise e avaliação crítica. Tamén se tomará en consideración o dominio dos contidos temáticos e a capacidade de responder ás objecións ou preguntas suscitadas. O principal criterio de avaliação será a calidade das intervencións, aínda que tamén se terá en conta a frecuencia das intervencións. Na sesión ou sesións en que cada estudiante actúe como ponente poderanse obter ata 2,5 puntos da cualificación final, en función da calidade da exposición. As intervencións efectuadas nas sesións onde non se actúe como ponente permitirán obter ata outros 2,5 puntos da cualificación final, en función dos criterios expostos	50

Observacións avaliación

Para

aprobar a materia será preciso obter unha cualificación aprobatoria tanto no exame ou proba obxectiva como na avaliação das actividades prácticas, que se realizará a través do seminario. Dito doutro xeito, non se sumarán as cualificacións obtidas en ambas partes si non se obteñen polo menos 2,5 puntos sobre 5 (5 sobre 10) en cada unha delas.

Fontes de información

Bibliografía básica	Atienza, M., Curso de argumentación jurídica, Madrid, Trotta, 2016García Amado, J. A., Razonamiento jurídico y argumentación. Nociones introductorias, León, ed. Eolas, 2013. Bonorino Ramírez, P., Argumentación en debates, Universidad de Vigo, Vigo, 2012. Serna, P. (dir.), De la argumentación a la hermenéutica, Granada, Comares, 2ª ed. 2005, ult. reimpr. VV.AA., Compendio de lógica, argumentación y retórica, Madrid, Trotta, 2011.
Bibliografía complementaria	Aarnio, Lo racional como razonable, Madrid, Centro de Estudios Constitucionales, Alexy, Teoría de la argumentación jurídica, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales. Larenz, K., Metodología de la Ciencia del Derecho, Barcelona, Ariel, (trad. de la 4ª edición alemana). Perelman y Olbrechts-Tyteca, Tratado de la argumentación, Madrid, Gredos. Perelman, La lógica jurídica y la nueva retórica, Madrid, Civitas.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito Constitucional: Fontes e Dereitos/612G01003

Comunicación oral e escrita/612G01004

Teoría do Dereito/612G01006

Dereito Penal. Parte xeral/612G01010

Constitución e poder xudicial/612G01014

Institucións e ordenamento xurídico-administrativo/612G01015

Dereito de obrigas e danos/612G01016

Filosofía do Dereito/612G01026

Dereitos Reais/612G01027

Dereito Procesual Penal/612G01028

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Traballo fin de Grao/612G01031

Dereito Procesual Civil/612G01033

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías